

Mikulski, Zdzisław

Z życia nauki i życia Towarzystwa : Odsłonięcie obelisku i tablicy pamiątkowej ku czci Aleksandra Jabłonowskiego (Mariańskie Porzecze, 10 X 1999)

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 62, 48-50

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ODSŁONIĘCIE OBELISKU I TABLICY PAMIĄTKOWEJ KU CZCI ALEKSANDRA JABŁONOWSKIEGO (MARIAŃSKIE PORZECZE, 10 X 1999)

W październikowym poranku niedzielnym, przy słonecznej pogodzie, we wsi Mariańskie Porzecze (pow. garwoliński), nieopodal ujścia Wilgi do Wisły, odbyła się uroczystość odsłonięcia obelisku z tablicą pamiątkową, poświęconą Aleksandrowi Jabłonowskiemu, pierwszemu prezesowi Towarzystwa Miłośników Historii w latach 1906–1912 i Towarzystwa Naukowego Warszawskiego w latach 1907–1913. Uroczystość została zorganizowana przez: Zarząd Towarzystwa Miłośników Historii, Zarząd Oddziału Garwolińskiego Polskiego Towarzystwa Historycznego, Starostwo Garwolińskie i Polską Fundację Kościuszkowską. Obelisk kamienny z tablicą pamiątkową stanął przy zabytkowym drewnianym kościele, będącym parafią dla mieszkańców pobliskiej wsi Goźlin – miejsca urodzenia Aleksandra Jabłonowskiego.

Aleksander Jabłonowski urodził się 19 IV 1829 r. jako syn Piotra Prusa-Jabłonowskiego, ziemianina i Marianny Junosza-Pawłowskiej. Po ukończeniu gimnazjum w Białymstoku odbył studia sławistyczne w Uniwersytecie w Kijowie (1847–1849) oraz historyczne, germanistyczne i filologiczne klasyczne w Uniwersytecie w Dorpacie (obecnie Tartu w Estonii) (1849–1852). Specjalizował się w historii średniowiecznej Europy Wschodniej i Słowiańszczyzny; odbył liczne podróże na Bliski Wschód, Bałkany i do Afryki Północnej. Wspólnie z A. Pawińskim utworzył serię wydawniczą *Źródła dziejowe*, w której wydał swe prace edytorskie. Uczestniczył w Międzynarodowych Kongresach Historycznych: II (Rzym 1903) i III (Londyn 1913), podczas którego otrzymał członkostwo honorowe Royal Historical Society. W 1894 r. został członkiem korespondentem Akademii Umiejętności w Krakowie, a w 1903 r. członkiem zwyczajnym. Mieszkając w Warszawie był jednym ze współzałożycieli koła warszawskiego AU, dzięki któremu udało się utworzyć w 1907 r. Towarzystwo Naukowe Warszawskie. Został jego pierwszym prezesem, piastując tę godność aż do śmierci (22 VIII 1913 r.).

Uroczystość odbyła się w 170 rocznicę urodzin Jabłonowskiego i zgromadziła kilkadziesiąt osób z Warszawy, Garwolina i okolicy. Prowadził ją przewodniczący Oddziału Garwolińskiego Polskiego Towarzystwa Historycznego mgr Stefan Baran, który też powitał gości w imieniu organizatorów. Jako pierwszy wystąpił inicjator tablicy pamiątkowej prof. Marian

Pamięci
Profesora
Władysława Aleksandra
Jabłonowskiego

(1829-1913)

wybitnemu synowi Ziemi Garwolińskiej

Profesorowi

Towarzystwa Naukowego Warszawskiego

i Towarzystwa Miłośników Historii

w Warszawie

Towarzystwo Naukowe Warszawskie

Towarzystwo Miłośników Historii w Warszawie

Spółceństwo Ziemi Garwolińskiej

A.D. 1999

Ryc. 1. Obelisk z tablicą pamiątkową na tle zabytkowego kościoła drewnianego w Mariańskim Porzeczcu. (Fot. Ewa Skupińska).

M. Drozdowski, przewodniczący Komisji Badania dziejów Warszawy Instytutu Historii PAN, z komunikatem *Goźlin i Mariańskie Porzeczce w biografii A. Jabłonowskiego*. Wskazał na zainteresowanie Jubilata Ziemią Garwolińską, wymienił zachowane ważniejsze pamiątki i miejsca historycznie i zwrócił uwagę na duże zainteresowanie się nimi ze strony historyków i miłośników historii tej ziemi. Po wystąpieniu prof. Drozdowskiego proboszcz parafii Mariańskie Porzeczce dokonał poświęcenia obelisku.

Prof. Andrzej Wyczański, długoletni prezes Towarzystwa Miłośników Historii, członek rzeczywisty PAN i członek zwyczajny TNW podkreślił rozległe zainteresowania A. Jabłonowskiego źródłami historycznymi Słowiańszczyzny, które zawarł następnie w wielotomowych, wydawanych wspólnie z A. Pawińskim *Źródłach Dziejowych*. Zwrócił uwagę na liczne podróże Jabłonowskiego i jego zasługi w organizacji Towarzystwa Miłośników Historii oraz Towarzystwa Naukowego Warszawskiego.

W imieniu Towarzystwa Naukowego Warszawskiego wystąpił prof. Zdzisław Mikulski wskazując na rolę Aleksandra Jabłonowskiego w utworzeniu TNW i jego zasługi jako pierwszego prezesa Towarzystwa. Wyraził uznanie i podziękowanie inicjatorom obelisku z tablicą pamiątkową i organizatorom uroczystości, która na trwałe zapisze się w historii TNW.

W imieniu mieszkańców Ziemi Garwolińskiej przemówił starosta garwoliński Stefan Góra, a słowa podziękowania dla organizatorów uroczystości złożył prof. Wojciech Iwańczak, prezes Towarzystwa Miłośników Historii. Uroczystość zakończono złożeniem kwiatów pod obeliskiem, a goście z Warszawy udali się autokarem do pobliskich Maciejowic, miejsca pamiętnej bitwy stoczonej przez Tadeusza Kościuszkę.

Uroczystość odbyła się w miłej i podniosłej atmosferze, wzbudziła szczerze zainteresowanie okolicznych mieszkańców i pozostawiła niezatar-te wspomnienie.

Zdzisław Mikulski

Literatura

- Bieńkowski W.: *Jabłonowski Aleksander Walerian (1829–1913)*. *Polski Słownik Biograficzny*, 10, 161, 1963, s. 214–216.
- Dobrowolski M.N.: *Aleksander Jabłonowski, zarys żywota i przegląd dzieł, 1829–1913*, „Przegląd Historyczny“, 17, 2, 1913, s. 239–252.
- J.A.: *Autobiografia*, Wyd. F. Bujak, „Kwartalnik Historyczny“, 53, 1939–1945, s. 8–49.
- Aleksander Walerian Jabłonowski – Wspomnienie pośmiertne*, „Rocznik TNW“, 6, 1913, s. V–XII.
- Śródka A.: *Uczeni polscy XIX–XX stulecia, II H–Ł*, Agencja Wydawnicza ARIES, Warszawa 1995, s. 79–80.